

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İstanbul Sanayisinde Görünüm ve Beklentiler

300+

**300'ün üzerinde
İstanbul imalatçısı**

**Satın Alma Yöneticileri Endeksi™ (PMI®)
anketi temel alınarak oluşturulmuş örneklem**

**Benzersiz
bakış açısı**

**Dünya genelinde 18
ülkede oluşturulan
ekonomik faaliyet
görünümü endeksleri**

İstanbul Sanayisinde Görünüm ve Beklentiler

Raporda hangi bilgiler yer almaktadır?

Bu anket, İstanbul imalat sektöründeki firmaların gelecek 12 ay için ekonomik faaliyetlerine yönelik beklentilerini ortaya koymak amacıyla tasarlanmıştır.

İstanbul imalat sektöründe faaliyet gösteren 300'ün üzerinde firmadan üçer aylık dönemler bazında görüş alınmaktadır.

Örneklem seçimi, İstanbul Sanayi Odası'nın geniş kesimlerce takip edilen **Satın Alma Yöneticileri Endeksi™ (PMI®)** anketine katılanlar temel alınarak yapılmaktadır.

Rapor kapsamında Ekonomik Faaliyet, İstihdam, Stoklar, Yatırım Harcamaları, Ar-Ge Harcamaları, Girdi Fiyatları, Nihai Ürün Fiyatları ve Karlılık vb. göstergelere ilişkin beklentileri ölçen endeksler oluşturulmaktadır.

Ayrıca, İstanbul imalatçılarının iş fırsatları, ihracat hacmi, dijitalleşme yatırımları ve finansmana erişim beklentilerindeki değişimler de izlenmektedir.

Son olarak, anket katılımcılarından gelecek 12 ayda işletme performansını pozitif ya da negatif yönde etkileyebilecek faktörleri belirtmeleri istenmektedir (döviz kuru gelişmeleri ve müşterilerden tahsilat süresi gibi).

Ankette, tüm göstergeler için geleceğe yönelik iyimserlik veya kötümserlik derecesini belirtmek amacıyla net denge yöntemi kullanılmaktadır. Net denge değeri -100 ile +100 arasında değişmektedir. 0,0 üzerinde ölçülen değerler, firmaların önümüzdeki 12 aya ilişkin beklentilerinin pozitif olduğunu gösterir.

Rapor IHS Markit tarafından hazırlanmaktadır ve Global Ekonomik Faaliyetler Görünümü rapor serisinin bir parçasıdır.

İmalat görünümüne ilişkin sonuçlar, ABD, Japonya, Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Avusturya, Fransa, Almanya, Yunanistan, İrlanda, İtalya, Polonya, İspanya, Hollanda, Çek Cumhuriyeti ve Birleşik Krallık için toplanan verilerle karşılaştırılabilir niteliktedir.

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

İçindekiler

İstanbul imalat firmaları geleceğe ne kadar güvenle bakıyor?

1

İmalatçılar yeni işler ve istihdam düzeyi hakkında ne bekliyor?

2

İşletme sermayesi, yatırım ve finansmanı etkileyebilecek faktörler neler?

3

Enflasyonist baskıların gelecek 12 ayda ne ölçüde değişmesi bekleniyor?

4

Giriş

İstanbul Sanayisinde Görünüm ve Beklentiler Anketi

“İstanbul Sanayisinde Görünüm ve Beklentiler raporu kapsamında toplanan anket verileri, özellikle üretim hacmi ve ihracat pazarlarından alınan yeni siparişlerin etkisiyle İstanbul imalatçılarının önümüzdeki yıl için ekonomik faaliyet koşullarına ilişkin güçlü güvene sahip olduğunu göstermektedir. Dijital teknoloji ve Ar-Ge harcamaları gibi kritik alanlara yönelik yatırım planları olumlu beklentileri desteklemektedir. Bu yatırımların, imalatçıların uluslararası pazarlardaki rekabet gücünü korumasına yardımcı olması beklenmektedir.

“İstanbul imalatçılarının çoğunluğu gelecek 12 ayda üretimi artırmayı planlarken yalnızca küçük bir bölümü üretimi azaltmayı öngörmektedir.

“İç tüketim talebindeki artışın yanı sıra ihracat, büyümenin en temel kaynakları olarak görülmektedir. Yükselen hammadde fiyatlarının kar marjları üzerinde oluşturduğu baskı, faaliyet koşullarını zorlaştıran faktörlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Yatırımlara yönelik pozitif beklentiler anketin en olumlu gelişmesi olarak görülmektedir. Yatırım, Ar-Ge ve dijitalleşme harcamalarının tamamında önümüzdeki 12 ayda artış beklenmektedir.”

Tim Moore

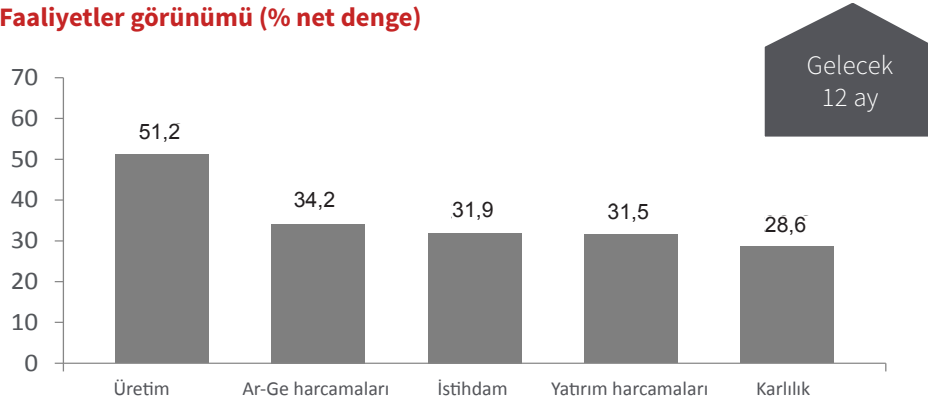
IHS Markit Direktör Yardımcısı

Temel bulgular

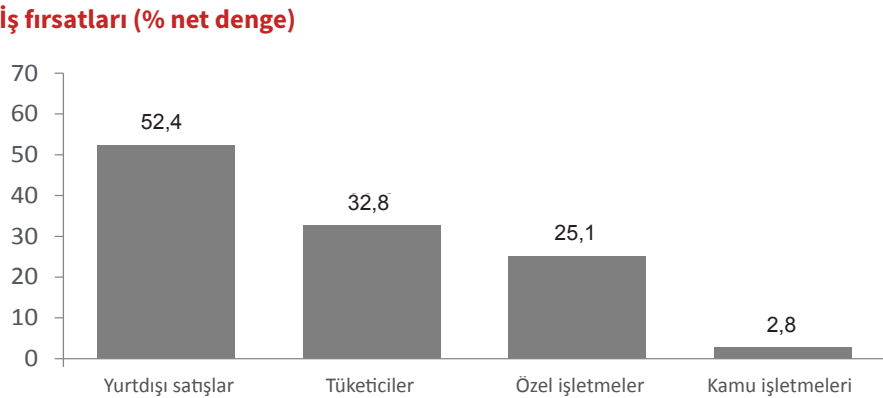
İmalatçılar finansman sorunlarına rağmen geleceğe iyimser bakıyor

Faaliyetler görünümü (% net denge)

Kaynak: IHS Markit

İş fırsatları (% net denge)

Kaynak: IHS Markit

IHS Markit tarafından İstanbul Sanayi Odası için yapılan yeni anket çalışmasının sonuçları, imalat sektöründe gelecek yıla ilişkin güçlü bir iyimserliğe işaret etmektedir. Üretim, Ar-Ge harcamaları ve istihdam göstergelerinin tamamında yükseliş öngörülmektedir. Bunun yansıması olarak da karların artması beklenmektedir.

Diğer taraftan, sektördeki enflasyonist baskıların güçleneceği tahmin edilmektedir. Bu beklentide artan ham madde fiyatlarının önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.

Üretime ilişkin olarak, anket katılımcılarının çoğunluğu (%57) artış beklerken katılımcıların %6'sı düşüş öngörmektedir. Ortaya çıkan net denge, +%51,2 değeri ile imalatçıların ekonomik faaliyetlerinin gelecek 12 ayda artacağına yönelik güvene sahip olduğunu göstermektedir.

Üretime ilişkin pozitif beklentiler, alınan yeni işlerin artacağı yönündeki tahminlerden kaynaklanmaktadır. Firmaların gelecek 12 ayda talebin artacağı konusunda iyimser oldukları

gözlenmektedir. Özellikle ihracat siparişleri ve tüketicilere yapılan satışların yükseleceği öngörülmektedir.

Anket verileri, +%28,6'lık net denge değeri ile karlarda artış beklendiğine işaret etmektedir.

İmalatçılar bu gelişmeleri önümüzdeki yıl içinde üretim kapasitelerini yükselterek karşılamayı planlamaktadır. +%31,9'lık net denge değerinin işaret ettiği gibi istihdam düzeyinde artış beklenmektedir. Ayrıca firmaların %29'u stoklarda yükseliş tahmin ederken %13'ü düşüş öngörmektedir.

Mart ayına ait anket verileri, beklentilerin imalat sektöründeki yatırımların artacağı yönünde olduğuna işaret etmektedir. Firmaların Ar-Ge harcamalarını, yatırım harcaması bütçelerini ve dijital teknoloji alanındaki yatırımlarını büyütmeyi planladıkları görülmektedir.

Ancak firmaların çoğunluğu gelecek 12 ay için hem işgücü hem de işgücü haricindeki maliyetlerde yükseliş beklemekte ve bunun yansıması olarak da maliyet baskılarının artacağını öngörmektedir. Mart ayındaki +%47,5'lik net denge değeri, artması beklenen maliyet yükünün yansıması olarak firmaların ortalama satış fiyatlarını da yükseltmeyi planladıklarına işaret etmektedir.

İstihdam ve talep

Yeni siparişlerde genişleme bekleniyor

Mart verileri, imalatçıların alınan yeni işlerin önümüzdeki yılda artacağı konusunda iyimser olduğunu göstermektedir. Olumlu beklentilerin hem dış hem de iç pazarlardaki talebin daha yüksek düzeyde gerçekleşeceğine yönelik tahminlerden kaynaklandığı gözlenmektedir.

Bunun yansıması olarak imalatçılar gelecek 12 ayda istihdam düzeyinde artış öngörmektedir.

Mart verileri, 4 müşteri kategorisinin tamamında beklenen genişlemelerin yansıması olarak, İstanbul imalatçılarının yeni alınan işlerde büyüme öngördüğüne işaret etmektedir.

Firmaların çoğunluğu dış pazarlardaki satışların artmasını beklemektedir ve bunun yansıması olarak da büyümenin temel kaynağının ihracat olacağı öngörülmektedir. Anket verilerine göre, tüketicilerin de talebe katkı sağlaması beklenmektedir (net denge değeri +%32,8).

Mart ayındaki +%25,1'lik net denge değeri, firmaların bir kısmının özel işletmelerden gelen talebin yükseleceğini öngördüğüne işaret etmektedir.

Müşteri talebi ve yeni işlerdeki artış

+%52,4 ihracatta artış
bekleyenler, net
denge

beklentisinin yansıması olarak İstanbul imalatçılarının önümüzdeki yılda istihdamı artırmayı planladıkları gözlenmektedir.

Önümüzdeki 12 ayda istihdamda artış öngören (%42) imalatçıların oranı daralma bekleyenlerin (%10) dört katından fazladır.

Karlılık ve işletme sermayesi

İmalatçıların kar tahminleri iyimser

Bu bölümde imalatçıların önümüzdeki 12 ay için karlılık, stok seviyesi, nakit akışı ve müşteri ödeme sürelerine ilişkin beklentileri değerlendirilmektedir.

Nakit akışına ilişkin sorunlara rağmen imalatçıların karlarının gelecek 12 ayda artacağına yönelik güvene sahip olduğu görülmektedir.

Anket katılımcılarının %44'ü karların önümüzdeki yılda artmasını, yaklaşık %16'sı da düşmesini öngörmektedir. Bu veriler imalat sektöründe iyimserliğin güçlü düzeyde olduğunu göstermektedir.

Artan üretim ve yeni işler beklentisine bağlı olarak firmalar karlılıkta da artış görmektedir.

Mart ayındaki +%16,3'lük net denge değeri imalatçıların önümüzdeki 12 ay

için stoklarda artış beklediğine işaret etmektedir.

Anket verileri, firmaların müşteri ödeme süreleri konusunda olumsuz beklentilere sahip olduklarını göstermektedir. Firmaların yaklaşık %39'u bu durumun işletme performansını üzerinde negatif etki yaratabileceğini düşünmektedir.

Stoklarda ve müşteri ödeme sürelerinde önümüzdeki 12 ay için beklenen artışın, işletme sermayeleri üzerindeki baskıyı artırabileceği öngörülmektedir. Bunun yansıması olarak, anket katılımcılarının %38'i nakit akışının önümüzdeki 12 aylık dönemde işletme performansını negatif etkileyeceğini tahmin etmektedir.

Daha yüksek kar bekleyen
firmaların oranı

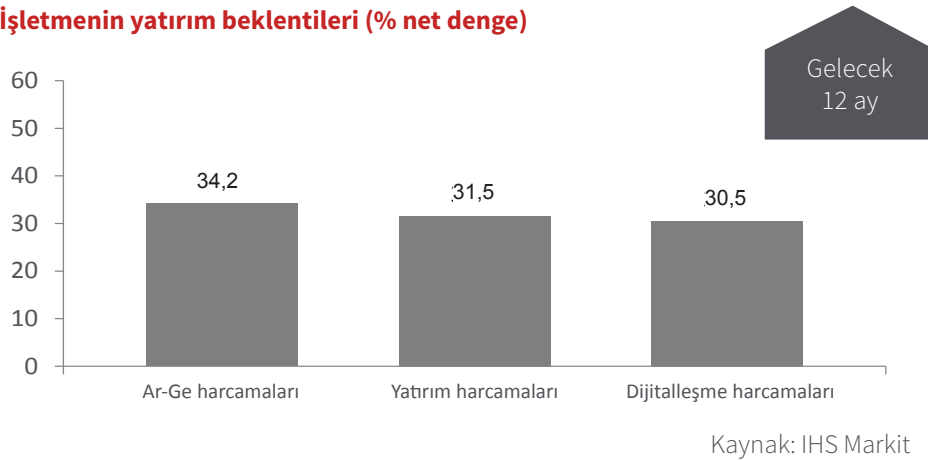

Daha düşük kar bekleyen
firmaların oranı

Yatırımlar ve finansman

İmalatçılar yatırım harcamalarını önümüzdeki 12 ayda artırmayı planlıyor

İşletmenin yatırım beklentileri (% net denge)

Bu bölümde yatırım, Ar-Ge ve dijitalleşme harcamalarını da kapsayacak şekilde imalatçıların önümüzdeki 12 aya yönelik yatırım planları değerlendirilmektedir.

Anket ayrıca İstanbul imalatçılarının finansmana erişim ve kredi bulma maliyetine yönelik beklentilerini de ortaya koymaktadır.

Anket verilerine göre, İstanbul imalatçılarının üç temel yatırım alanının tamamında harcamalarını artırmayı planladıkları görülmektedir.

Mart ayındaki +%34,2'lik net denge değeri önümüzdeki 12 ay için Ar-Ge harcamalarının yatırım bölümünde takip edilen üç kategori içinde en olumlu görünüme sahip olduğunu göstermektedir.

Ar-Ge bütçelerine ilişkin olarak artış bekleyen firmaların oranı (%42) azalış bekleyenlerin (%7) altı katına yakındır.

Yatırım harcamalarına yönelik planların da güçlü bir şekilde pozitif olduğu gözlenmektedir. Gelecek 12 ayda yatırım harcamalarında artış bekleyen firmaların (%42) oranının, düşüş bekleyenlerin (%11) dört katına yakın olduğu görülmektedir.

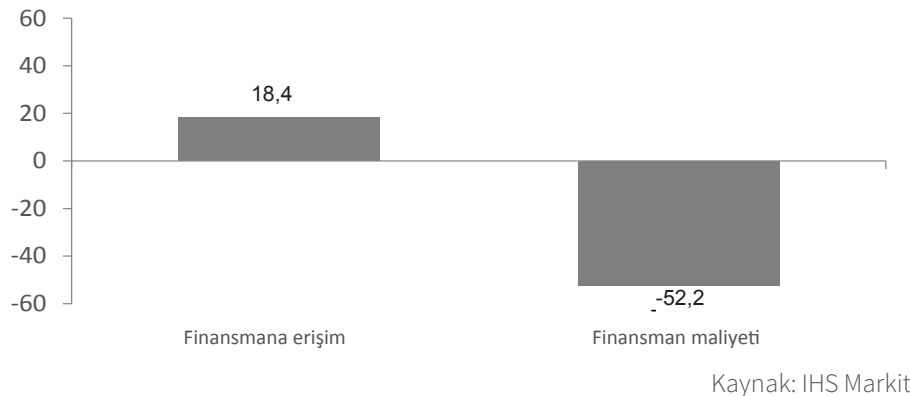
Mart verileri, dijitalleşme harcamalarının, İstanbul imalatçıların genişlettiği yatırım alanlarından biri olduğuna işaret etmektedir. Dijital teknoloji harcamalarına ilişkin olarak önümüzdeki 12 ayda anket katılımcılarının %35'i artış, sadece %4,5'i düşüş beklemektedir.

Diğer yandan, finansal koşullara yönelik önümüzdeki 12 aylık döneme ilişkin görünümde imalatçıların farklı görüşlere sahip oldukları gözlenmektedir.

Anket katılımcıları finansmana erişimde genel olarak iyileşme beklemektedir (net denge değeri +%18,4).

Ancak, anket katılımcılarının çoğunluğu (%64) finansman maliyetlerinin gelecek 12 ayda işletme performansını negatif etkileyebileceğini düşünmektedir.

Finansal koşullar görünümü (% net denge)

Enflasyon beklentileri

İmalatçılar maliyet yüklerinin artmasını bekliyor

Bu bölümde İstanbul imalat sektöründeki girdi maliyetleri, personel maaşları ve fabrika çıkış fiyatlarına ilişkin görünüm değerlendirilmektedir.

Anket ayrıca gelecek 12 ay için hammadde fiyatları ve döviz kuruna yönelik beklentileri de ortaya koymaktadır.

Mart verileri, İstanbul imalat sektöründeki firmaların önümüzdeki yıl için maliyetlerde genele yayılan bir yükseliş beklediklerine işaret etmektedir. Anket verilerine göre, maliyet yükündeki artış beklentisi, daha yüksek düzeyde öngörülen girdi maliyetleri ve ortalama personel ücretlerinden kaynaklanmaktadır.

İşgücü dışı girdi fiyatlarına ilişkin olarak gelecek 12 ay için artış bekleyen firmaların net denge değeri %52,9'dur. Ayrıca, anket katılımcılarının yaklaşık %72'si ham madde fiyatlarını

önümüzdeki yılda işletme performansını negatif etkileyebilecek bir faktör olarak değerlendirmektedir.

Anket verileri ithal edilen ham madde fiyatları konusunda da endişe yaşandığını göstermektedir. Firmaların %71'i döviz kurlarının önümüzdeki 12 ayda işletme performanslarını olumsuz etkilemesini beklemektedir.

Ortalama personel maliyetlerine ilişkin olarak, imalatçıların çoğunluğunun (%57) artış, sadece %5'inin düşüş beklediği görülmektedir.

Mart ayında işgücü maliyetlerine ilişkin net denge değeri +%52,6 ile belirgin bir şekilde artış yönünde kaydedilmiştir. Bu durum daha yüksek düzeyde olması beklenen ücretlerin operasyonel maliyetler üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturabileceğine işaret etmektedir.

+%52,9

Genel
net denge

%58,7

**İşgücü hariç
maliyetlerde artış
bekleyen firmaların oranı**

%5,8

**İşgücü hariç
maliyetlerde düşüş
bekleyen firmaların oranı**

Özet veriler

İstanbul Sanayisinde Görünüm ve Beklentiler

S. Önümüzdeki 12 ay içerisinde mevcut durumunuza göre firmanızda aşağıdaki unsurların hangi yönde değişmesini beklediğinizi belirtiniz (artacak, aynı kalacak, azalacak).

Endeks	Artacak	Aynı Kalacak	Azalacak	Net Denge
Ekonomik faaliyetler	%57,3	%36,5	%6,2	+%51,2
İstihdam	%41,9	%48,1	%10,0	+%31,9
Yatırım harcamaları	%42,4	%46,8	%10,8	+%31,5
Ar-Ge harcamaları	%41,6	%51,1	%7,4	+%34,2
Dijitalleşme harcamaları	%35,0	%60,5	%4,5	+%30,5
Finansmana erişim	%26,5	%65,3	%8,2	+%18,4
Karlılık	%44,3	%39,9	%15,8	+%28,6
Stoklar	%29,2	%57,9	%12,9	+%16,3
İşgücü hariç maliyetler	%58,7	%35,4	%5,8	+%52,9
İşgücü maliyetleri	%57,3	%37,9	%4,7	+%52,6
Nihai ürün fiyatları	%50,5	%46,6	%2,9	+%47,5

İş fırsatları

S. Önümüzdeki 12 ay içerisinde aşağıdaki yeni iş kanallarının nasıl değişmesini beklediğinizi belirtiniz.

Endeks	Artacak	Aynı Kalacak	Azalacak	Net Denge
Yurtdışı satışlar	%59,3	%33,9	%6,9	+%52,4
Tüketiciler	%40,4	%52,0	%7,6	+%32,8
Özel işletmeler	%37,4	%50,3	%12,3	+%25,1
Kamu işletmeleri	%11,3	%80,3	%8,5	+%2,8

İşletme performansına etkileri

S. Önümüzdeki 12 ay içerisinde aşağıdaki unsurların işletme performansınızı nasıl etkilemesini beklediğinizi belirtiniz.

Endeks	Pozitif etki	Etkisi yok	Negatif etki	Net denge
Ham madde fiyatları	%13,3	%15,2	%71,6	-%58,3
Döviz kurları	%19,0	%10,0	%71,1	-%52,1
Finansman maliyeti	%11,3	%25,1	%63,5	-%52,2
Tedarikçilere ödeme süresi	%15,6	%55,7	%28,8	-%13,2
Müşterilerin ödeme süresi	%15,2	%46,2	%38,6	-%23,3
Nakit akışı	%17,0	%45,1	%37,9	-%20,9
Nitelikli işgücüne erişim	%23,8	%42,7	%33,5	-%9,7

İstanbul Sanayi Odası

www.iso.org.tr

Kurulduğu 1952 yılından bu yana üyelerinin Türkiye ekonomisine katkılarından aldığı güçle faaliyetlerini sürdüren İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye'nin en büyük sanayi odası, Türk sanayisinin de en güçlü temsilcilerinden biridir.

İSO üyeleri tarafından yaratılan katma değer Türkiye sanayi sektörü katma değeri içindeki payı %40'ın üzerindedir. İSO üyeleri Türkiye sanayi sektörü üretiminin %35'ini gerçekleştirmektedir. Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun yaklaşık %36'sı İSO üyelerinden oluşmaktadır.

İstanbul Sanayi Odası, üyelerine yenilikçi hizmetler sunarak, sanayimizin sürdürülebilir gelişmesini desteklemekte ve rekabet gücünün gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bu amaçla; inovasyon, teknoloji geliştirme, üniversite-sanayi işbirliği, mesleki eğitim, uluslararası ilişkiler, çevre ve enerji gibi sanayimiz için

hayati önem taşıyan konularda yurt içi ve uluslararası ortaklıklarla yeni projeler ve hizmetler geliştirerek sanayicilerimizin kullanımına sunmaktadır.

İstanbul sanayisi ile ilgili en geniş bilgi birikimine sahip olan İSO, gerçekleştirdiği ekonomik araştırmalar ve derlediği verilerle bir yandan sanayicilerimize yön gösterirken diğer yandan ekonomi ve sanayi politikalarının şekillenmesine katkıda bulunmaktadır.

IHS Markit Hakkında

IHS Markit (Nasdaq: INFO), dünya ekonomisine yön veren pazarlar ve sektörler hakkında bilgi, analiz ve çözümler üreten dünya lideri bir şirkettir. Finans dışı özel sektör, finans sektörü ve kamudan oluşan geniş müşteri yelpazesine operasyonel verimliliklerini artırmalarını, sağlıklı ve bilgili karar almalarını sağlayacak yeni nesil bilgi, analiz ve çözümler sunmaktadır. IHS

Markit'in özel sektör ve kamuda 50.000'den fazla kilit müşterisi bulunmaktadır. Fortune Global 500'ün yüzde 85'ine ve dünyanın lider finans kuruluşlarına hizmet vermektedir. Genel Merkezi Londra olan IHS Markit, sürdürülebilir ve karlı büyümeyi benimsemiş bir şirkettir.

IHS Markit, IHS Markit Ltd.'nin kayıtlı ticari markasıdır. Diğer bütün şirket ve ürün isimleri ilgili sahibin ticari markası olabilir. Copyright © 2018 IHS Markit Ltd. Tüm Hakları Saklıdır

İstanbul Sanayisinde Görünüm ve Beklentiler Raporu fikri mülkiyet hakları IHS Markit şirketine aittir veya bir lisans anlaşması çerçevesinde kullanılmaktadır. Önceden IHS Markit'in izni alınmaksızın, kopyalama, dağıtma veya yayınlama dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, buradaki verilerin herhangi bir şekilde izinsiz kullanılması yasaktır. Buradaki içerik veya bilgiler ("veriler"), verilerdeki hatalar, yanlışlıklar, ihmaller veya gecikmeler nedeniyle veya bunlarla ilgili olarak, veya buna dayanarak gerçekleştirilen eylemler nedeniyle IHS Markit'in herhangi bir yükümlülüğü veya sorumluluğu bulunmamaktadır. IHS Markit, verilerin kullanılmasından kaynaklanan herhangi bir özel, arazi veya dolaylı kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Purchasing Managers' Index™ ve PMI® Markit Economics Limited şirketinin ticari markalarıdır veya bir lisans anlaşması çerçevesinde kullanılmaktadır. IHS Markit, IHS Markit Limited şirketinin ticari markasıdır.

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

Daha fazla bilgi için lütfen iletişime geçiniz:

Nesrin Akçay, İstanbul Sanayi Odası

T: +90 212 252 29 00

E: nakcay@iso.org.tr

Tim Moore, Direktör Yardımcısı, IHS Markit

T: +44 1491 461067

E: tim.moore@ihsmarkit.com